

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ БАНАКА

Извештај за треће тромесечје 2019. године

Децембар 2019. године

Уводна напомена

Народна банка Србије је од 2014. године почела да спроводи анкету о кредитној активности банака. Циљ те анкете је унапређење анализе кретања на кредитном тржишту увидом у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама и на страни понуде кредита, и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Анкета се састоји од десет питања која се односе на кредите привреди и становништву. Испитаници одговарају о промени кредитних стандарда,¹ као и утицају фактора на њихову промену, затим о промени услова одобравања кредита, промени тражње за кредитима и утицају фактора на промену тражње.

У овом документу сумирани су резултати анкете спроведене од 1. до 18. октобра 2019. године. У анкети су исказани ставови представника банака о променама током трећег тромесечја 2019. године и очекиваним променама на кредитном тржишту у четвртном тромесечју 2019. године. У анкети су учествовали представници 24 банке, што обезбеђује репрезентативну покривеност кредитног тржишта, јер учешће ових банака износи преко 99% билансне суме банкарског сектора.

Резултати анкете су приказани у виду нето процената. Нето проценат за одговоре о питањима о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди „знатно пооштрени” и „донекле пооштрени” и збира учешћа банака које су одговориле да су „знатно ублажени” и „донекле ублажени”. Позитивна вредност нето процента указује на нето пооштравање, а негативна на нето ублажавање кредитних стандарда. Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео пооштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда. Када је у питању тражња за кредитима, нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је она „знатно повећана” и „донекле повећана” и збира процената банака које су одговориле да је „знатно смањена” и „донекле смањена”. Према томе, позитивна вредност нето процента указује на нето повећање, а негативна на нето смањење тражње.

У графичком приказу резултата, термин *девизни* односи се на кредите одобрене у иностраној валути или динарима који су индексирани девизном клаузулом.

¹ Кредитни стандарди су писане и неписане интерне смернице или критеријуми који одражавају кредитну политику банке (нпр. приоритети у погледу врсте кредита, колатерала, сектора, региона и сл.).

САДРЖАЈ

Резиме	1
1. Кредити привреди.....	2
1.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену.....	2
1.2. Услови одобравања кредита привреди	3
1.3. Тражња привреде за кредитима.....	4
2. Кредити становништву.....	6
2.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену.....	6
2.2. Услови одобравања кредита становништву	7
2.3. Тражња становништва за кредитима	7

Резиме

Резултати анкете показују да су банке у трећем тромесечју, у складу са очекивањима изнетим у јулској анкети, ублажиле стандарде по којима су одобравале кредите привреди. Конкуренција у сектору је препозната као доминантан фактор који је допринео ублажавању стандарда, а код динарских кредита – и нижи трошкови извора финансирања, што се може довести у везу са ублажавањем монетарне политике Народне банке Србије. Банке очекују да ће у четвртом тромесечју кредитни стандарди привреди бити задржани на непромењеном нивоу.

Оцена банака је да су и кредитни стандарди становништву током трећег тромесечја ублажени, под утицајем конкуренције, нижих трошкова извора кредита, позитивних очекивања у погледу опште економске ситуације и веће спремности за преузимање ризика.

Резултати анкете указују на раст тражње и привреде и становништва за кредитима у трећем тромесечју, уз очекивани наставак позитивних кретања и током четвртог тромесечја. Финансирање капиталних инвестиција и обртних средстава, односно куповину непокретности и рефинансирање постојећих обавеза банке су препознале као доминантне факторе који доприносе расту тражње привреде, односно становништва за кредитима.

Табела 1: Оцене банака у погледу понуде и тражње издвојених категорија кредита

	Понуда (кредитни стандарди)		Тражња	
	Т3 2019.	Т4 2019. (очекивања)	Т3 2019.	Т4 2019. (очекивања)
Привреда	↘	-	↑	↑
Мала и средња предузећа	↓	-	↑	↑
Велика предузећа	-	-	↑	↑
Пољопривредници	↓	-	↑	↑
Становништво	↘	↓	↑	↑
Готовински (динарски)	↓	↘	↑	↑
За рефинансирање (динарски)	↓	↓	↑	↑
Стамбени (девизни)	↓	↓	↑	↑
Потрошачки (девизни)	-	-	-	-

Легенда:

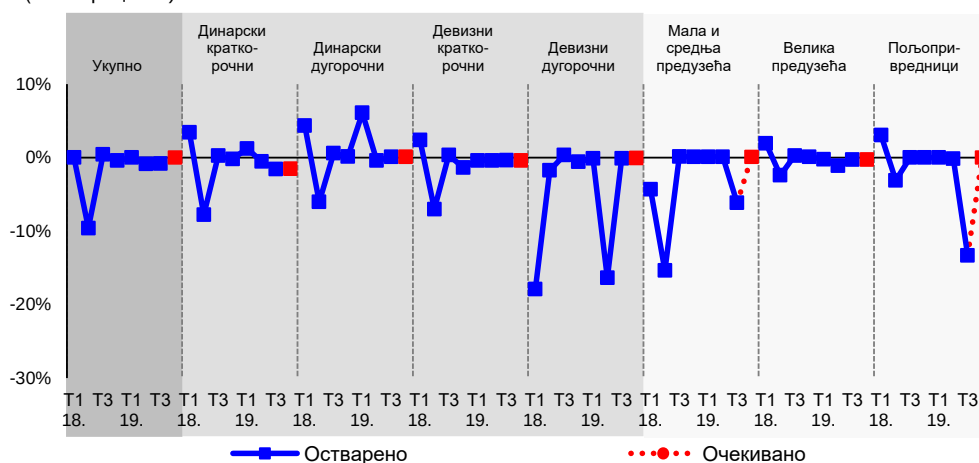
- ↑ Повећање тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↑ Поштравање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)
- ↘ Повећање тражње / поштравање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- без промене
- ↘ Смањење тражње / ублажавање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- ↓ Смањење тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↓ Ублажавање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)

1. Кредити привреди

1.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену

Резултати анкете показују да су банке у трећем тромесечју благо ублажиле кредитне стандарде привреди, што је у складу са очекивањима

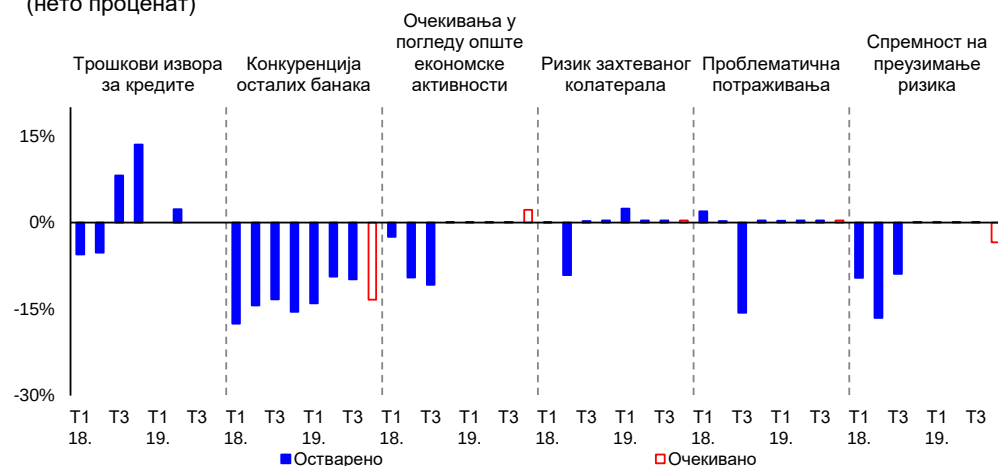
Промена кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

изнетим у јулској анкети. Ублажавање се у највећој мери односило на мала и средња предузећа и пољопривреднике.

КонкурENCIЈА у сектору је препозната као доминантан фактор који доприноси ублажавању стандарда, а код динарских кредита – и нижи

Утицај фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

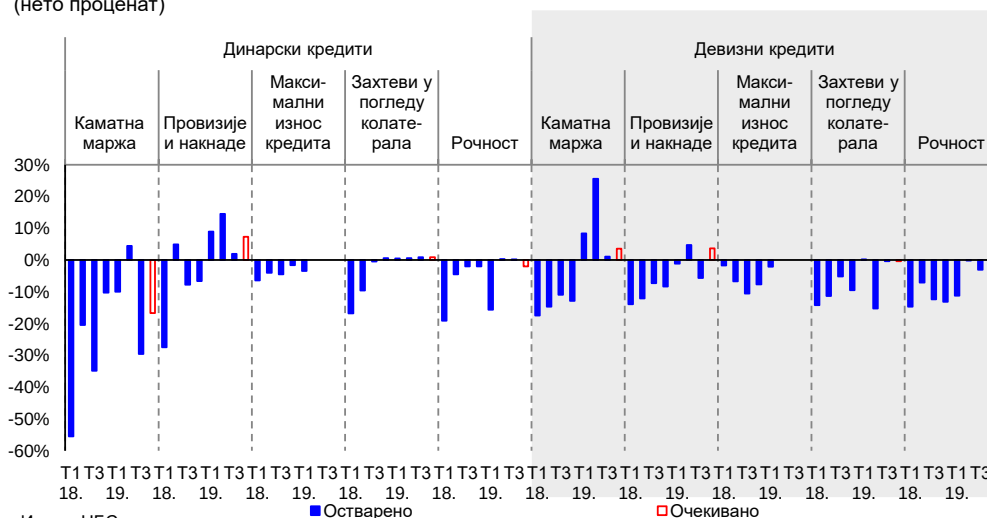
трошкови извора финансирања, што се може довести у везу са ублажавањем монетарне политике Народне банке Србије.

Банке не очекују промену кредитних стандарда у четвртном тромесечју, али сматрају да ће конкуренција и даље деловати у смеру ублажавања, уз већу спремност банака за преузимање ризика.

1.2. Услови одобравања кредита привреди

Резултати анкете показују да су услови по којима су одобрани кредити предузећима у трећем тромесечју били повољнији по основу смањених каматних маржи код динарских кредита, што се може довести у везу са ублажавањем монетарне политике Народне банке Србије. Поред тога,

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

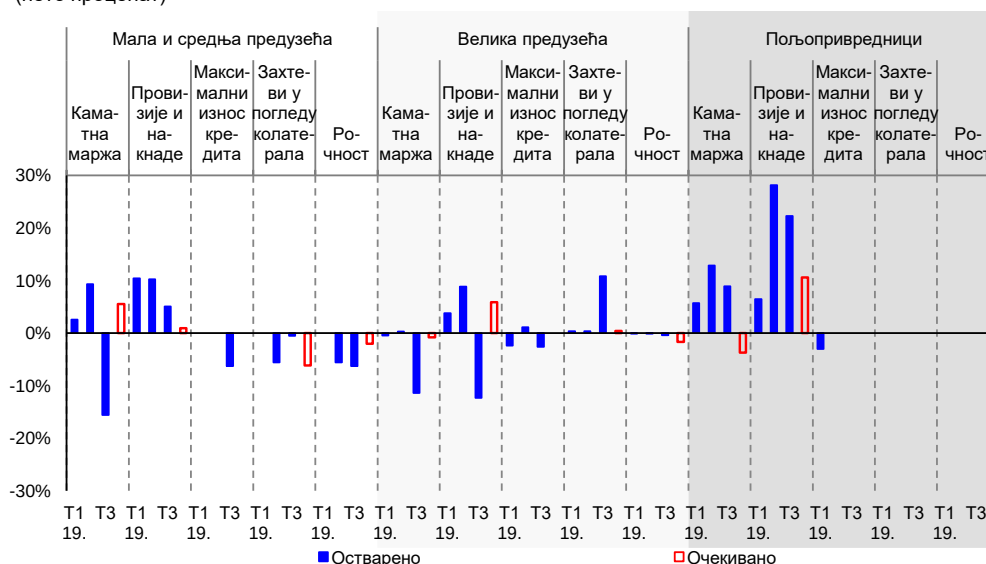

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

банке су продужиле максималан рок отплате и смањиле провизије и накнаде код девизних и девизно индексираних кредита.

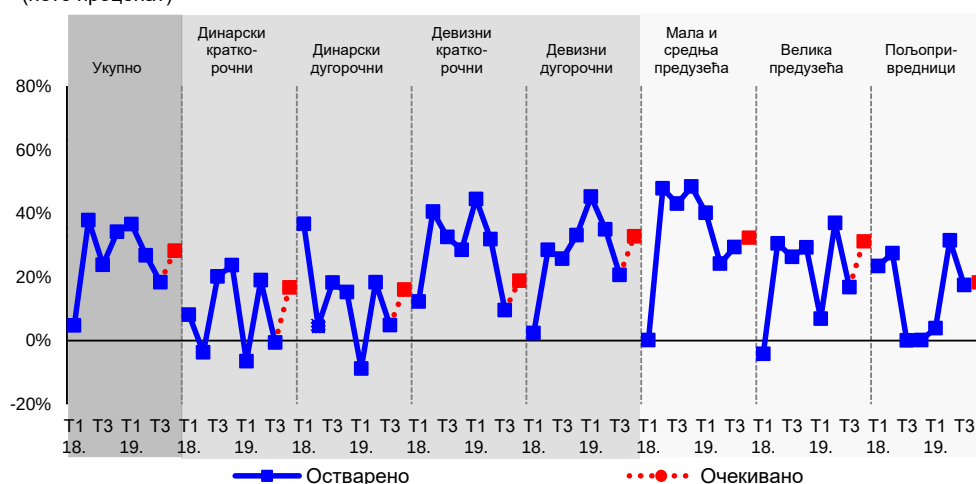
Ублажавање ценовних услова односило се на сва предузећа, независно од њихове величине, док је рочност првенствено продужена код кредита малим и средњим предузећима.

Неколико банака очекује благу корекцију навише ценовних услова код девизних и девизно индексираних кредита у четвртном тромесечју. Истовремено, даљи пад каматних маржи је очекиван код динарских кредита, а поред тога, банке за четврто тромесечје очекују наставак продужења максималне рочности кредита.

1.3. Тражња привреде за кредитима и фактори који је опредељују

Банке оцењују да је у трећем тромесечју повећана тражња привреде за готово свим врстама кредита, а највише код малих и средњих предузећа. Потребе за финансирањем капиталних инвестиција и обртних средстава и даље су доминантни фактори који томе доприносе, док неколико банака сматра да је интерно финансирање предузећа, услед добрих пословних резултата, деловало у супротном смеру.

Промена тражње предузећа за кредитима
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Банке очекују даљи раст тражње привреде за кредитима током четвртог тромесечја, који ће бити вођен истим потребама као у трећем тромесечју, уз позитиван допринос активности предузећа у погледу аквизиција/припајања других предузећа.

Утицај фактора на промену тражње предузећа за кредитима (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

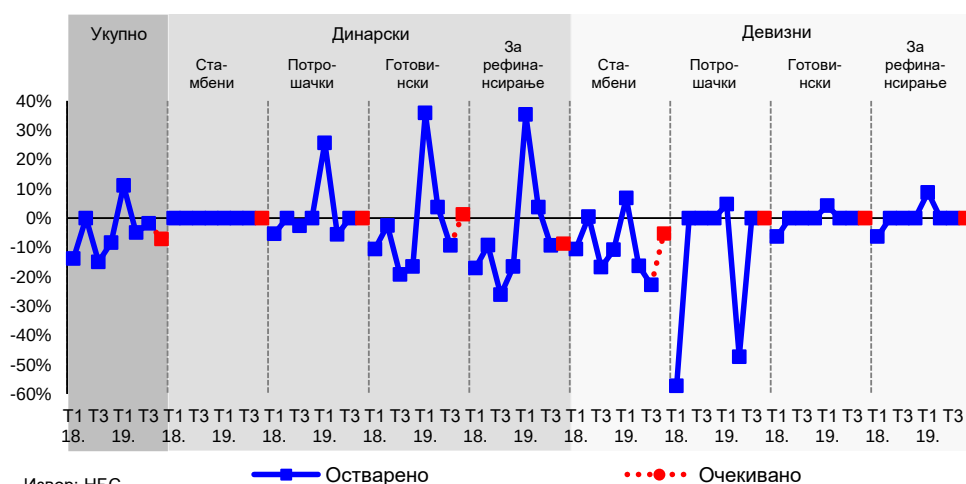
** На графиконима није приказан интензитет промене.

2. Кредити становништву

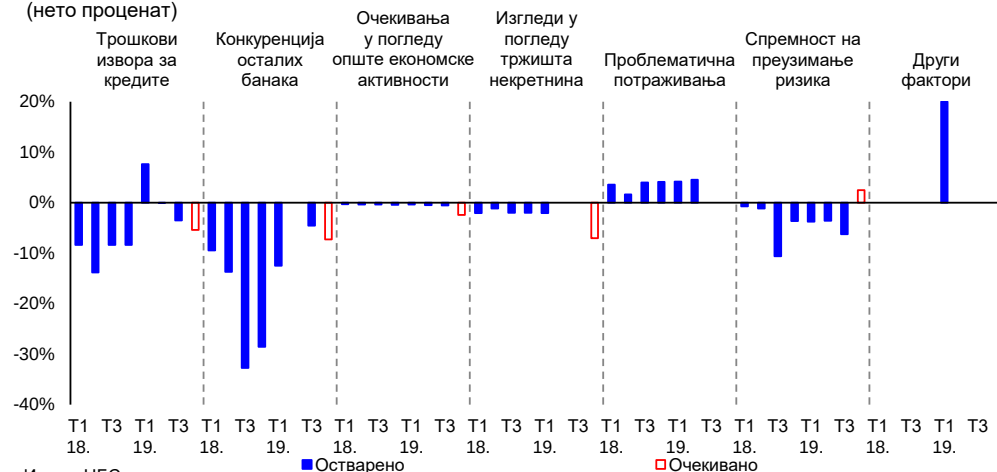
2.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену

Резултати октобарске анкете указују на оцену банака да су током трећег тромесечја благо ублажени кредитни стандарди становништву. На то су утицали конкуренција у банкарском сектору, нижи трошкови извора кредита, позитивна очекивања у погледу опште економске ситуације и већа спремност за преузимање ризика.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита становништву (нето проценат)

Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија становништву (нето проценат)

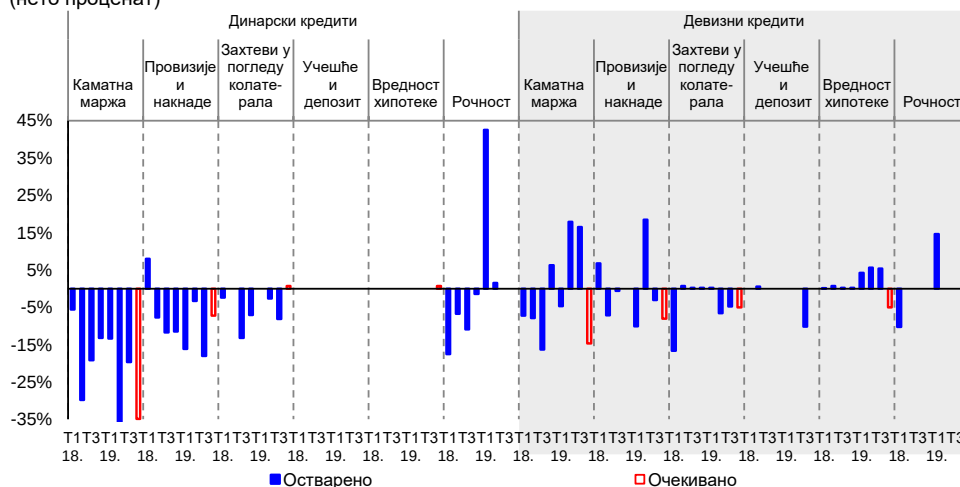
Даље благо ублажавање кредитних стандарда становништву очекује се и у четвртом тромесечју, при чему ће готово сви фактори деловати у том смеру.

2.2. Услови одобравања кредита становништву

Резултати анкете показују да су услови по којима су одобравани кредити становништву у трећем тромесечју били повољнији по готово свим критеријумима (ценовним, захтевима у погледу колатерала, учешћа и депозита).

Банке очекују још повољније услове кредитирања за становништво у четвртом тромесечју, и то у погледу ниже цене и смањених захтева у погледу колатерала.

Промена услова за одобравање кредита становништву
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

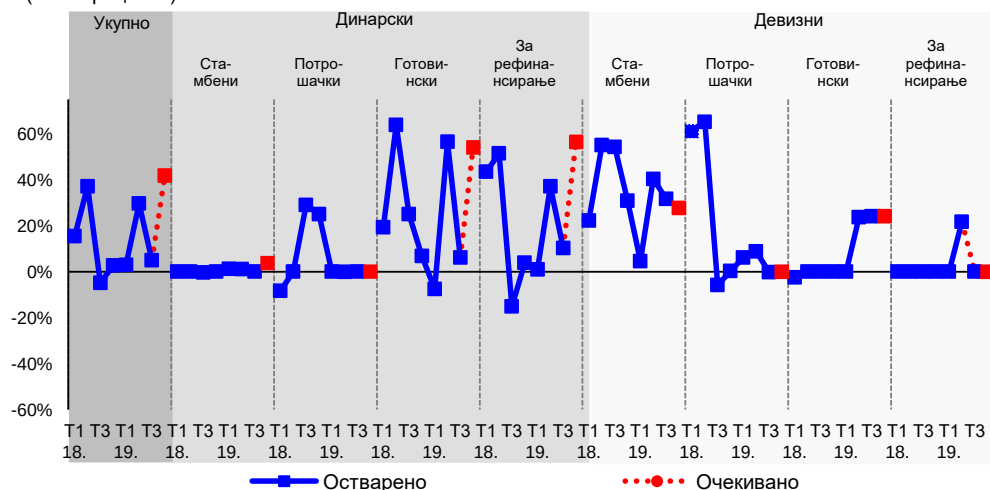
** На графиконима није приказан интензитет промене.

2.3. Тражња становништва за кредитима и фактори који је опредељују

Банке оцењују да је током трећег тромесечја повећана тражња становништва за кредитима, првенствено за стамбеним и готовинским кредитима. Куповина непокретности, позитивна дешавања на тржишту некретнина и рефинансирање постојећих обавеза препознати су као кључни фактори који позитивно доприносе расту тражње за кредитима.

Банке очекују даљи раст тражње становништва за кредитима у четвртом тромесечју, који ће бити вођен истим разлозима као у трећем тромесечју.

Промена тражње становништва за кредитима (нето проценат)

Утицај фактора на промену тражње становништва за кредитима (нето проценат)

